

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku [...] Bank [...] Spółki Akcyjnej w W.
przy uczestnictwie N. Spółki Akcyjnej Oddział w Polsce,
E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J.
o wpis zmiany wierzyciela hipotecznego w dziale IV księgi wieczystej (...),
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J.
(poprzednio E. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.
od postanowienia Sądu Okręgowego w L.
z dnia 31 stycznia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej orzeczenia o kosztach postępowania (pkt II),**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie,**
- 3. oddala wnioski o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestniczka postępowania E. sp. z o.o. w Ł. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 31 stycznia 2019 r. oddalającego jej

apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w L. z dnia 30 stycznia 2018 r., utrzymującego w mocy wpis dokonany w dziale IV KW nr (...), obejmujący zmianę wierzyciela hipotecznego uprawnionego z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty

928 500 zł, ustanowionej pierwotnie na rzecz N. Spółki Akcyjnej Oddział w Polsce poprzez wykreślenie aktualnej treści wpisów i wpis danych wnioskodawcy jako nowego wierzyciela hipotecznego. Wpis został dokonany na podstawie oświadczenia cedenta z dnia 16 sierpnia 2017 r. o zawarciu umowy zwrotnego przeniesienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, której dotyczył wniosek, podpisanego przez J. B. S. , będącą osobą reprezentującą zagranicznego przedsiębiorcę w oddziale, co Sąd ustalił na podstawie załączonego do wniosku odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego. Z kolei uprawnienie U. G. do zgłoszenia wniosku w imieniu wnioskodawcy stwierdził w oparciu o treść przedłożonego pełnomocnictwa. Również na podstawie odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego stwierdził, że doszło do połączenia [...] Banku [...] S.A. (jako spółki przejmującej) z N. S.A. (spółką przejmowaną) w trybie 492 § 1 k.s.h. poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na rzecz spółki przejmującej. Okoliczności wynikające z przedstawionych dokumentów uznał za wystarczające do dokonania wpisu. W szczególności przyjął, że oświadczenie cedenta sporządzone było w formie wypełniającej wymagania art. 95 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 2357 ze zm.) i podpisane przez uprawnioną osobę.

Na skutek apelacji uczestniczki postępowania sprawę rozpoznał Sąd Okręgowy, który podzielił ustalenia faktyczne i wnioski prawne Sądu Rejonowego. Potwierdził umocowanie udzielone przez wnioskodawcę U. G. , jako pracownikowi Banku, do samodzielnego reprezentowania wnioskodawcy przed sądami powszechnymi w sprawach dotyczących wierzytelności [...] S.A., podpisane przez osoby upoważnione, tj. dwóch członków zarządu, co dokumentował odpis KRS. Pełnomocnictwo uznał za zawierające m.in. umocowanie procesowego.

W skardze kasacyjnej uczestniczka zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie art. 48 i w zw. z art. 4 pkt 18 w zw. z art. 48l ust. 1 pr. bankowego; art. 93 ust. 1, art. 95 ust. 1, 2 i 3 pr. bankowego, art. 95 ust. 3 w zw.

z art. 48 k ust. 2 pr. bankowego oraz art. 31 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Jako naruszone przepisy postępowania wskazała art. 626⁸ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2, art. 382, art. 233 § 1, art. 386 § 4 i art. 391 § 1 k.p.c.; art. 626⁸ § 3 k.p.c.; art. 626⁸ § 5 k.p.c., art. 626⁹ k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1, art. 13 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości, przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w L. i zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawca wystąpił o oddalenie skargi kasacyjnej i jej częściowe odrzucenie (w zakresie orzeczenia o kosztach) oraz o zasądzenie na jego rzecz od uczestników kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji spraw służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia jej skargi przesłankami z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. to znaczy wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polegającego „na konieczności zmiany wykładni przepisu art. 626⁸ § 2 k.p.c. jako przepisu określającego zakres kognicji sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym, gdyż obecna wykładnia tego przepisu powoduje, że Sąd wieczystoksięgowy bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej, co prowadzi do odstąpienia od badania statusu przedsiębiorców w przypadku wnioskodawców lub

uczestników, którzy oświadczają, że posiadają status oddziału instytucji kredytowej; przyjęcie takiej wykładni powoduje, iż Sąd wieczystoksięgowy nie weryfikuje posiadania statusu oddziału instytucji kredytowej, gdyż status ten wynika z rejestrów prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego, a nie KRS.”

Jednocześnie skarżąca wskazała, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż „Sąd Okręgowy w L. podzielił ustalenia faktyczne Sądu I instancji i w wyniku naruszenia przepisów prawa materialnego i procedury uznał, iż N. S.A. Oddział w Polsce w dacie 16 sierpnia 2017 r. działał w Polsce jako oddział instytucji kredytowej i mógł korzystać z instytucji hipoteki bankowej, która jest uregulowana przepisem art. 95 ust. 3 i 4 pr. bankowego, podczas gdy w rzeczywistości uczestnik N. S.A. Oddział w Polsce dopiero od 2 października 2018 r. rozpoczął działalność operacyjną jako oddział instytucji kredytowej i dopiero po tej dacie mógł sporządzać wnioski o ustanawianie hipoteki w trybie art. 95 pr. bankowego.”

Istotne zagadnienie prawne to doniosły problem prawny, nowy lub już wcześniej występujący, lecz nadal niedostatecznie rozważony i wyjaśniony, mający znaczenie nie tylko jako wątpliwość występująca w danej sprawie i rzutująca na jej rozstrzygnięcia, ale powtarzający się w przestrzeni prawnej i mający ważne znaczenie także w innych sprawach. Problem taki powinien być ujęty w powiązaniu z przepisami prawnymi, na których tle powstał i sprecyzowany w wywodzie prawnym wskazującym na źródła i przedmiot niejasności i na możliwe rozwiązania interpretacyjne. Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu argumentacja nie może polegać na prostym odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Wskazane przez skarżącą zagadnienie prawne nie jest istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przede wszystkim nie ma żadnego wsparcia w ustaleniach faktycznych poczynionych w realiach niniejszej sprawy, których podstawy w postępowaniu wieczystoksięgowym są ograniczone postanowieniami art. 626⁸ § 2 k.p.c., a w postępowaniu kasacyjnym ich badanie jest całkowicie wyłączone (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z kolei oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - jednoznacznie wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący powinien unaocznić tę oczywistość, jednak wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Argumentacja przytaczana przez skarżącą oparta jest na odwoływaniu się do nieustalonych w sprawie faktów, wobec czego nie może przekonać o jednoznacznej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, z uwagi na związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi poczynionymi przez Sady powszechne.

W konsekwencji wymienione przez skarżącą podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wystąpiły. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki przesądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia, z tym, że co do zaskarżonego postanowienia o kosztach procesu skargę odrzucił jako niedopuszczalną (art. 398⁶ § 3 k.p.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z postanowień art. art. 398²¹, art. 391 § 1, art. 13 § 3 i art. 520 § 1 k.p.c.